

THL:n lausunto

HE 131/2025 vp
Hallituksen esitys
eduskunnalle laiksi
alkoholilain muuttamisesta

Pia Mäkelä, tutkimusprofessori
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
14/10/2025

Etämyynti

- THL pitää olennaisena, että ulkomaan **etämyynti rajattaisiin koskemaan Suomen vähittäismyynnissä sallittuja myyntirajoja** (8 % käymisteitse valmistetuille ja 5,5 % muille alkoholijuomille).
- Tällöin ulkomaisille toimijoille sallittaisiin **samat oikeudet kuin suomalaisille kilpailijoilleen**, ja alkoholin vähittäismyynnin **yksinoikeusjärjestelmä voitaisiin hallitusohjelman mukaisesti turvata** myös hieman pidemmällä aikavälillä.
- Hallituksen esityksen mukainen laki merkitsisi **Suomessa toimivien yritysten syrjintää ja todennäköisesti siirtymäajan jälkeen Alkon vähittäismyynnin yksinoikeuden lopettamista**, sillä
 - Suomen alkoholimarkkina avattaisiin kaikille ulkomailta käsin toimiville yrityksille.
 - Suomalaiset kaupat perustaisivat omia etämyyntipisteitä erityisesti Tallinnaan.
 - Yritykset vetoaisivat poliitikkoihin järjettömän tilanteen lopettamiseksi, eli viinien ja väkevien markkinoiden avaamiseksi myös suomalaisille yrityksille.

Miksi yksinoikeus olisi syytä säilyttää?

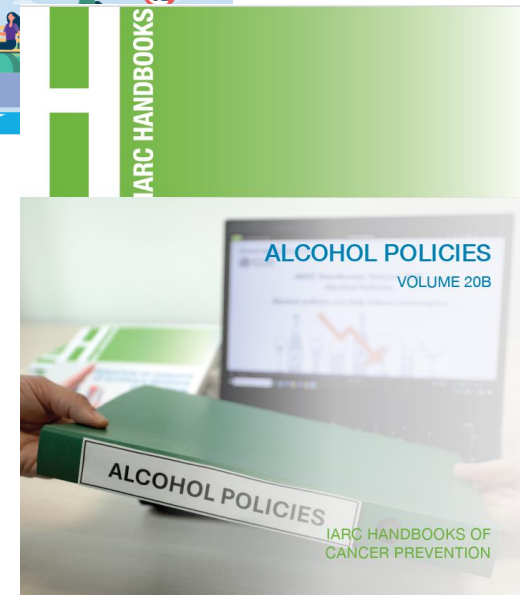
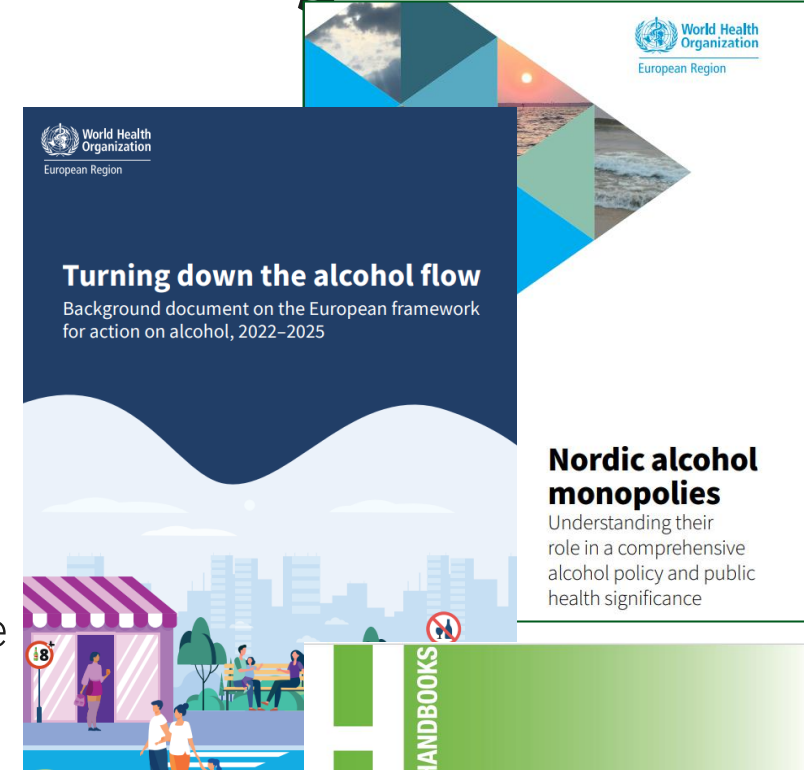
- Kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden perusteella tehokas tapa ennaltaehkäistä ja vähentää alkoholin kulutusta ja haittoja väestössä.

Ti 14.10.2025 IARC (WHO:n kansainvälinen syöväntutkimuslaitos): Handbook of Cancer Prevention: [Effects of alcohol policies](#)

Message to governments: “Strong alcohol policies are among the smartest investments you can make.” These policies save lives, save money, take effect quickly, and are now backed up by one of the world’s most rigorous scientific reviews.

Tehokkaissa keinoissa mukana mm.

- interventions that reduce alcohol outlet density, or days or hours of sale
- government monopolies that control the sale of alcohol

- Suomalaisen kuluttajan oikeus ostaa alkoholijuomia [etäostona] ≠ ulkomaisen myyjän oikeus myydä niitä Suomeen [etämyynti].
- EU:n perussopimus turvaa myös Pohjoismaiden oikeuden alkoholimonopoleihin: EU ei pakota Suomea antamaan ulkomaisille yhtiöille hallituksen esityksen mukaista vapaata oikeutta alkoholijuomien myyntiin Suomeen, vaan niille täytyy antaa samat oikeudet kuin suomalaisillekin yhtiöille.
- HE-valinta: Suomen oma poliittinen valinta, ei EU:n pakottama
 - ulkomailta tilattujen juomien taloudelliset hyödyt siirtyvät pois Suomesta, mutta niiden käytön aiheuttamat haitat jäävät kotimaahan verorahoilla kustannettaviksi.

Vaikutus verokertymään?

- Suuri valtaosa etäostoista tapahtuu nykyisin ilman verojen maksua.
- Kun nykyinen etämyynnin laillisuus saisi mediassa paljon huomiota, tilaajien määrä todennäköisesti kasvaisi huomattavasti.
- Kuluttajilla on tapana etsiä halvin vaihtoehto = myyjä joka jättää maksamatta Suomelle kuuluvat verot.
- Seurauksena voisi olla huomattava kuoppa verokertymässä.
- Tehovalvonta on kallista, eikä siihen ole nytkään myönnetty resursseja

Alkoholijuomien toimittaminen

- Voi lisätä huonokuntoisten ikääntyneiden sekä ongelmallisesti alkoholia käyttävien alkoholinkulutusta, ja siten perheissä erityisesti lasten kokemia haittoja vanhemman ongelmallisesta alkoholinkäytöstä.
- Lisännee alaikäisten mahdollisuuksia alkoholiostoihin
 - Poistettu vahva tunnistauminen ostettaessa
 - Poistettu todennettavuus toimitettaessa
 - Jäljellä toiveikkuus lainkuuliaisuudesta
 - Virossa nuoria alkoholiostajia koskevissa [ostokokeissa](#) ikärajatarkastus tehtiin verkkokaupan toimituksissa vain viidesosassa kerroista.

- Esitetyt alkoholilain muutokset voivat siis lisätä haavoittuvien väestöryhmien alkoholinkäyttöä, mikä edelleen kasvattaisi palvelujärjestelmän kuormitusta.
- Tämä vaikeuttaisi entisestään hyvinvointialueiden taloudellista tilannetta ja hoidon ja palveluiden saatavuuden turvaamista.

Kiitos!